

Atte Harjanne vihr

Kirjallinen kysymys työperäisen hyväksikäytön kitkemisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa työskentelee kasvava määrä ulkomaista työvoimaa. Tänne muuttaneiden työpanos on Suomelle välttämätön, ja väestön ikääntyessä ulkomaisen työvoiman tarve lisääntyy tulevaisuudessa.

Samaan aikaan viranomaisten, järjestöjen ja median esiin nostamat tapaukset osoittavat, että ulkomaalaisten työperäinen hyväksikäyttö, jopa suoranainen riisto, on Suomessa erittäin vakava ja laajamittainen ongelma. Hyväksikäyttö ilmenee muun muassa alipalkkauksena, kohtuuttomina työaikoina, puutteellisina työ- ja asumisolosuhteina sekä kontrollina ja kiristyksenä. Ulkomaisten työntekijöiden puutteellinen tieto omista oikeuksistaan, kielimuuri sekä pelko oleskeluluvan menettämisestä vaikeuttavat väärinkäytösten esiintuomista. Pahimmissa muodoissaan hyväksikäytöstä voi puhua modernina orjuutena, kuten toimittaja Paavo Teittinen ilmiötä nimittää vuoden 2025 tietokirjallisuuden Finlandia-palkinnon voittaneessa kirjassaan.

Suomen lainsäädännössä on keinoja puuttua tähän ihmisten riistoon, ja uusia on valmisteilla. Viime kädessä ongelma tiivistyy lopulta siihen, onko työntekijöiden oikeuksien polkeminen ja ihmisten riisto kannattavaa toimintaa. Mikäli on, se jatkuu muodossa tai toisessa. Siksi ongelman kitkeminen edellyttää sitä, että riski kiinnijäämisestä on riittävän korkea ja että laittomasta toiminnasta voi odottaa tuntevia ja vakavia seurauksia.

Koska kyse on liiketoiminnasta, olisi henkilökohtaisen rikosvastuun ja -seuraamusten ohella perusteltua asettaa yrityksille tuntevia taloudellisia sanktioita. Yksi keino tähän olisi antaa työsuojeluviranomaiselle oikeus vaatia maksamatta jääneet palkat maksuun. Toinen olisi hallinnollinen sanktio, joka voisi olla esimerkiksi suhteessa yrityksen liikevaihtoon. Olennaista on luoda riittävän tuntuva taloudellinen pelote työntekijöiden oikeuksien polkemista vastaan.

Työntekijöiden hyväksikäyttö ja riisto on vääryys sen uhreille. Lisäksi se vääristää työmarkkinointa ja reilua kilpailua ja heikentää rehellisesti ja vastuullisesti toimivien työnantajien suuren enemmistön asemaa markkinoilla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä keinoin hallitus aikoo tehostaa työperäisen hyväksikäytön kitkemistä ja

Kirjallinen kysymys KK 456/2025 vp

aikooko hallitus vahvistaa työsuojeluviranomaisen valtuuksia, jotta työntekijöitä hyväksikäyttävillä yrityksillä muodostuu riittävä pelote vakavista taloudellisista seurauksista?

Helsingissä 18.12.2025

Atte Harjanne vihr